

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsake sredo.
Cena: Letno Din 32,—
polletno Din 16,—, četrt-
letno Din 9,—, inozemstvo
Din 64,—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon Interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000,—, pol stra-
ni Din 1000,—, četrt strani
Din 500,—, 1/8 strani Din 250,—
1/16 str. Din 125,—, Mali oglasi
vsaka beseda Din 1.20.

Odpis zemljiškega davka ob vremenskih nezgodah.

Letos je toča in neurje na mnogih krajih povzročilo kmetovalcem veliko škodo. Ob takih prilikah daje zakon poškodovancem možnost, da dosežejo odpis zemljiškega davka. V to svrhu se je treba držati določenega postopka. V zadnji številki smo na kratko omenili, kaj je treba v takem slučaju storiti. Kar je letos leto neviht ter se je bati, da se bodo slučajni vremenskih nezgod in z njimi združenih nesreč pomnožili, hočemo na željo naših čitateljev v naslednjem podati pojasnilo o tem, ali, kdaj in kako se da doseči odpis osnovnega davka na zemljišča.

Osnovni davek na dohodek od zemljišča se sme odpisati:

a) neglede na površino, če je letina poškodovane parcele uničena za več nego četrtino radi ognja, požara, vode, toče, poljskih miši, rastlinskih uši ali kobilic;

b) če je prizadel škodo drug izreden in neodvraten dogodek brez lastnikove krivde, n. pr. mraz, vihar, orkan, velika suša itd., toda samo, če ni zadel le posameznih parcel, ampak cele pokrajine. Poškodba za več nego četrtino letine je tudi v tem primeru pogoj za odpis vsake poškodovane parcele v dotični krajini.

Osnovni davek na zemljišče se ne odpiše, če je nastopila vremenska nezgoda takrat, ko so bili kmetijski pridelki že požeti. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil vremenski dogodek pred žetvijo ali med njo, ne pa po njej. Zaradi tega se odpis davka dovoli le, če je nastopil vremenski dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeljeni od tal), toda so bili še na polju.

Če se kako zemljišče v letu po gospodarskem običaju dvakrat obdelava, se oceni prva obdelava z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino letine.

Pri mešanih obdelavah (n. pr. vinograd s sadjem, koruzo s fižolom, rž z deteljo itd.) se oceni poškodba glavnega ploda, odnosno pridelka z dvema tretjinama, postranskega ploda pa z eno tretjino, če sta res oba uničena.

Odpis davka se ravna po velikosti škode, prizadete letini zemljišča, in sicer:

1. Če je poškodovana več nego četrtina, a manj nego polovica letine, se odpiše 25% letnega osnovnega davka.
2. Če je poškodovana polovica, a manj

nego tri četrtine letine, se odpiše 50% osnovnega letnega davka. 3. Če je poškodovana vsa letina, se odpiše ves osnovni letni davek dotičnega zemljišča.

De se ne zgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po vremenski nezgodi in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse, najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila.

Prijavo mora vložiti v primerih pod točko a) davčni zavezanec ali njegov pooblaščenec; v primerih pod točko b) jo lahko vložijo oškodovani davčni obvezanci skupno, vložijo pa jo lahko tudi občinsko oblastvo samo.

Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi), lahko tudi po pošti.

V prijavi, če je posamična, je treba točno označiti poškodovane parcele ter navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele. Če je prijava skupna, je treba navesti, kateri in kolik del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora (morajo) navesti vložitelj (vložitelji) prijave, čas in vrsto vremenske nezgode ter prijavo podpisati.

Prijave, ki so prispele tako pozno, da se po mnenju oblasti škoda ne da več ugotoviti, se morajo kot prepozno izročene takoj zavrniti. Zoper tak odlok je pripustna pritožba na finančno direkcijo v osmih dneh od dne obvestitve.

Škodo ugotovi na licu mesta komisija, ki je sestavljena iz enega uradnika

James Monroe, veliki ameriški državnik, kojega 100letnica smrti je bila dne 4. julija t. l. Monroe je postavil geslo: Ameriko Amerikancem!

katastrske uprave in dveh članov občine. Ocenjevanju škode mora prisostvovati radi potrebnih pojasnil župan, če ga vas ima, ali pa oškodovani davčni zavezanec.

Da bodo davčni zavezanci vedeli vlagati prijave na pravilni naslov, navajamo še, pod katero katastrsko upravo spadajo področja posameznih davčnih uprav na Slovenskem Štajerskem s Koroško in Prekmurjem:

1. Področje davčne uprave Brežice spada pod katastrsko upravo Krško; 2. področja davčnih uprav Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah spadajo pod katastrsko upravo v Celju; 3. področja davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje, Gornji Grad in Šoštanj spadajo pod katastrsko upravo Slovenjgradec; 4. področji davčnih uprav Maribor in Slov. Bistrica spadata pod katastrsko upravo Maribor; 5. področja davčnih uprav Ptuj, Ormož, Ljutomer in Gornja Radgona spadajo pod katastrsko upravo Ptuj in 6. področji davčnih uprav Murska Sobota in Dolnja Lendava spadata pod katastrsko upravo Murska Sobota.

*

Pozor zakonu o agrarni reformi.

V zadnji številki smo obširno poročali o glavnih določbah zakona o agrarni reformi. Javnost je ta zakon splošno pozdravila. Sedaj gre za to, kako se bo ta zakon izvajal. Radi tega je dolžnost kmetov, odnosno agrarnih interesentov, da se pobrigajo za to, da se izvajanje zakona ne bi izvršilo njim v škodo. Ker je vprašanje pašnikov in gozdov v nekaterih krajih odločilnega pomena za obstoj in prospeh kmetijstva, hočemo v naslednjem opozoriti svoje prijatelje na določbe zakona o agrarni reformi, ki se tičejo pašnikov in gozdov.

Pravica do gozdov in pašnikov.

Zakon določa v členu 24 to-le: »Občine, zemljiške zajednice, imovinske občine in skupine poljedelcev so lahko agrarni opravičenci za take pašnike, ki niso sposobni za drugo obdelavo. V krajih pa, kjer je malo zemlje, ki se da obdelati in kjer je prebivalstvo navezano na gozdno gospodarstvo in kjer so zemljišča radi podnebja nesposobna za obdelovanje, tam so navedeni agrarni subjekti (osebe) tudi opravičenci za go-

zdove, ki so potrebni za pašo, za preskrbo z lesom (za kurjavo in za stavbe), v kolikor ti gozdovi niso izvzeti po členu 10 (točka 6 in 7) tega zakona. Ta člen namreč določa: »Gozdovi, neobdelana zemlja in vse površine cerkvenih veleposestev, ki niso padle pod agrarno reformo do dne, ko je stopil ta zakon v veljavo, so izvzeta od agrarne reforme.«

Kako interesi uveljavijo te pravice?

Zakon o tem določa: »V roku 30 dni, potem ko je ta zakon stopil v veljavo, morajo agrarni interesi preko banke uprave izročiti svoje prošnje za dodelitev gozdnega zemljišča. O prošnjah bo odločeval minister za poljedelstvo sporazumno z ministrom za gozde in rudnike in v soglasju s predsednikom vlade, in sicer v roku 6 mesecev. Po tem roku se to vprašanje neha.« Na to določbo opozarjamo kmete, agrarne interese in opravičence, da je ne pustijo iz vidika. Če zamudijo v zakonu določeni rok, je cela stvar izgubljena.

★

Novoizvoljeni bolgarski parlament bo sklican v drugi polovici meseca avgusta.

V Rumuniji pripravljajo novi zakonski načrt o redu v državi. Novi zakon bo zabranjeval komunistično stranko in propagando za njo. Kdor bo kršil ta zakon, bo kaznovan od 6 mesecev do 3 let, voditelji pa še s prisilnim delom 10 let.

Važna izjava predsednika nove bolgarske vlade Malinova. Da je postala v Bolgariji po volitvah gospodar političnega položaja prejšnja opozicija pod predsedstvom Malinova, o tem smo že poročali zadnjič. Malinova vlada naglašja, da jej bo prva skrb zaupanje tujine. Vlada bo prijatelj miru in neprijatelj vsem tistim, ki sejejo nemire in to je na Bolgarskem med seboj se moreča in razne neljube politične osebnosti pobijajoča organizacija makedonstvojučih. Da se ohrani mir na znotraj, bo storila nova vlada vse. Stremela bo za tem, da bo uživala Bolgarija prijateljstvo ter podporo velesil.

Madžarska po parlamentarnih volitvah. V zadnji številki smo beležili zmagovladne skupine pri zadnjih skupščinskih volitvah na Madžarskem. Vlada je dobila od 245 mandatov 164 in si je s tem zagotovila dvetretjinsko večino.

Avstrijski parlament je odobril 14-dnevno podaljšanje trgovinskih pogodb z Jugoslavijo in Madžarsko. V pomladanskem zasedanju avstrijskega parlamenta so zastali zaradi pogajanj med strankami in zaradi ministrske krize mnogi posli, radi česar je ostalo neresenih veliko važnih gospodarsko-političnih vprašanj. V zadnjem trenutku je sprejel dne 30. junija parlament zakon, ki bi naj preprečil za kratek čas brezpogodbno stanje v mednarodnih

trgovinskih odnosih. Stranke so se sporazumele, da sprejmejo podaljšanje do sredi julija dne 30. junija poteklih trgovinskih pogodb z Madžarsko in Jugoslavijo.

Po Hooverjevem predlogu za pomoč Nemčiji v vojnoškodninskem vprašanju. Hooverjev načrt, da se dovoli Nemcem odlog plačevanja vojne odškodnine za eno leto, je sprejelo 16 držav in med temi tudi Belgija. Najbolj se ustavlja predlogu Amerike Francija. V Parizu se pogaja s francosko vlado ameriški finančni minister Mellon, pa so bila vsa pogajanja glede pristanka na Hooverjev načrt do 2. julija brezuspešna. Zanimanje celega sveta je bilo zadnje dni osredotočeno na Pariz v upanju, da bodo vendarle premagane težkoče, ki ovirajo izvršitev Hooverjevega predloga. Francija se je trdovratno držala svojih pridržkov in je zahtevala, naj se pomaga razven Nemčiji še tudi nekaterim balkanskim državam, predvsem Jugoslaviji. — Italijanski zunanji minister Grandi je obvestil potom poslanikov vse države-upnice Italije, da Italija od 1. julija naprej ne bo zahtevala nobenih plačil v zvezi z vojnimi dolgi. Istočasno so bile obveščene vse države, katerim je Italija dolžna, da od svoje strani ne bodo zahtevale, da bi plačevala Italija od svoje strani dolge.

Po dolgih posvetovanjih je Francija le pristala na Hooverjev predlog, potem ko je tudi ameriški predsednik pustil v toliko, da se naj da južno-vzhodnim evropskim državam pomoč drugod in ne iz vojne odškodnine, katero mora plačati Nemčija.

Velika pomiloščenja na Francoskem. Ministrski svet je sklenil ob priliki spremembe na predsedniškem mestu francoske republike dalekosežno pomiloščenje za vse prestopke političnega značaja, za prestopke proti tiskovnemu zakonu in proti zakonu o zborovanjih.

Nemška vlada pripravlja načrt glede razpusta komunistične stranke ter tozadevnih organizacij.

Razorožitev v številkah. Dne 28. junija 1919 je bila sklenjena pogodba Društva narodov z geslom: Nobene vojne več. Dne 30. junija t. l. je imel angleški ministrski predsednik v parlamentu govor, v katerem se je dotaknil tudi razorožitve in je tozadevno navedel tudi presenetljive številke. Povdaril je, da so se vršila leta 1925 razna razorožitvena posvetovanja in ravno od tega leta naprej so se velesile oboroževale vsestransko z mrzlično naglico. Angleži so porabili po Macdonaldu navedbi leta 1914 76 milijonov funtov za vojne namene (1 funt je 275 Din), leta 1924 pa 56 milijonov, 1930 52 milijonov; Amerika leta 1914 42 milijonov funtov, leta 1924 70 milijonov, leta 1930 78 milijonov; Francozi l. 1914

20 milijonov, leta 1924 13 milijonov, l. 1930 24 milijonov; Italija leta 1914 19 milijonov, leta 1924 10 milijonov, leta 1930 16 milijonov; Japonska leta 1914 15 milijonov, leta 1924 23 milijonov, l. 1930 26 milijonov. Nemčija je porabila leta 1914 30 milijonov, danes pa samo 10 milijonov. Nemčija uporablja v po-vojnih letih ogromne svote za vojaške svrhe pod drugimi imeni. Pri Nemcih ni govora kljub jadikovanju o skrajno slabem finančnem stanju o kakih razorožitvi v resnici. — Angleška vojna mornarica je štela leta 1914 151 tisoč mož, leta 1930 93.630 mož; Anglija ima sedaj 40 podmornic manj nego l. 1914, Francija je zvišala število podmornic za 35, Amerika za 35, Italija za 38, Japonska za 49. Najbolj pa naraščajo vsakoletni državni izdatki za gradnjo bojnih letal. Po vzgledu velesil se ravnaajo tudi manjše države in potem se ne smemo čuditi, da je cel svet v tako neznošem gospodarskem položaju.

Protižidovski izgredi v Solunu. Zadnjega junija zvečer je došlo v veliki grški luki Solun do krvavega obračuna med grškimi nacijonalisti in židi. Več oseb je bilo ubitih ter ranjenih, požganih je bilo 200 židovskih hiš. Uničen je ves židovski del mesta, ker so nacijonalisti onemogočili gašenje. Vlada v Atenah je proglasila nad mestom obsešno stanje.

V republikanski Španiji po volitvah. Ustavodajna skupščina se sestane čez dva tedna. Med tem časom bodo iskali voditelji strank podlago za bodočo večino na teh le volilnih zaključkih: Izvoljenih je 470 narodnih zastopnikov za ustavotvorno skupščino. Od teh so dobili socijalni demokrati 130 mandatov; takozvani radikalni republikanci framasona in zunanjega ministra Lerouxa so dobili okoli 100 mandatov; desničarski ali konservativni republikanci predsednika in po izjavah katoličana Zamore bodo imeli 60 poslancev; skupina sedanjega vojnega ministra Azana, takozvana republikanska akcija, ki je pa baje še hujša od pristašev Lerouxa, si je priborila okoli 30 sedežev; Marcelino Domingo, vodja takozvanih radikalnih socijalistov, ki je vzel pod svoje okrilje znanega framasona, poveljnika vojnega letalstva Franca, je spravil v skupščino okoli 30 pristašev, ki prisegajo na neko napol socijalistično napol boljše-viško zvezo španskih kmetijskih in delavskih republik; 43 poslancev pa ima, kakor znano, vodja avtonomistične Katalonije Macia. Ostane še okoli 80 sedežev, ki bodo pripadli nacijonalističnim in monarhističnim zastopnikom baskijskih provinc in Navarre, katoliškimi poslancem »Acion nacional«, ki so dobili kakih 10 mest, in pa 2 ali 3 komunistom.

Prvi osnutek nove španske ustave. Po načrtu nove ustave bo ukinjeno v republikanski Španiji plemstvo. Nihče ne bo smel več nositi plemiškega naslova. Ustava določa versko, tiskovno ter organizacijsko svobodo ter ločitev Cerkve od države, uvaja splošno vojno obveznost ter priznava tudi ženskam volilno pravico. Seveda je to šele prvi osnutek, ki bo do končnega sprejema še mnogo izpremenjen.

— — —